

'Monitor is een inventieve en goedkope prikkel'

Hoe bereik je zoveel mogelijk organisaties? De Erfgoedinspectie gebruikt de monitor, een onderzoek naar de naleving op basis van een digitale vragenlijst. De deelnemers krijgen een eigen stoplichtrapportage. De organisaties kunnen zo zelf aan de slag zonder dat de inspectie langs is geweest. Zij doen er echt iets mee, zegt Barbara Siregar, directeur van de Erfgoedinspectie. 'De monitor werkt stimulerend en preventief.' De Erfgoedinspectie werkt hierbij samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg.

De [Erfgoedinspectie](#) houdt op nationaal niveau toezicht op een belangrijk deel van het Nederlandse erfgoed en op de informatiehuishouding bij de centrale overheid. De inspectie draagt ook bij aan het behoud van het Europese en mondiale erfgoed. Een breed en complex terrein, zegt Siregar. 'Wij houden met ongeveer twintig inspecteurs toezicht op ruim duizend sterk uiteenlopende organisaties, zoals bedrijven, gemeenten en musea. Je kunt niet overal langs. Het was noodzakelijk om organisaties op een andere manier te benaderen. Wij gebruiken daarvoor de monitor.'

Beeld

De monitor is een inspectie op basis van een digitale vragenlijst. Volgens Siregar levert dit een schat aan informatie op. De monitor geeft een overzicht van en inzicht in de stand van zaken bij het erfgoed en de informatiehuishouding van de centrale overheid. De monitor wordt elke twee jaar gehouden, waardoor dit ook een goed beeld van ontwikkelingen oplevert. De Erfgoedinspectie heeft al tien jaar ervaring met vragenlijsten bij het archieftoezicht, vertelt Siregar. 'Eerst op papier en later digitaal. Dat hebben we op de andere terreinen nu ook toegepast.'

De Erfgoedinspectie heeft eind 2009 en begin 2010 voor het eerst de monitor voor al haar toezichtsvelden uitgevoerd. Wie de vragen beantwoordde, ontving een stoplichtrapportage over de eigen organisatie. Met groen, oranje en rood is aangegeven wat een organisatie goed doet en wat beter kan en moet. Siregar: 'Het bestuur of management ziet in een oogopslag op welke punten de organisatie zich nog kan verbeteren. De monitor werkt zo stimulerend en preventief.' De Erfgoedinspectie heeft daarna het [Monitorboek 2009-2010](#) gepubliceerd. Dit biedt in anonieme vorm een algemeen overzicht van de belangrijkste resultaten.

Samenwerking

De Erfgoedinspectie werkt bij de monitor samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Het IGZ Loket heeft veel methodologische en technologische kennis en ervaring op het gebied van 'web based survey'. Andere rijksinspecties kunnen gebruikmaken van deze betaalbare en klantvriendelijke technologie. Siregar: 'Wij werkten eerder samen met een marktpartij, maar die had geen specifieke kennis over toezicht. We zijn eigenlijk bij toeval in contact gekomen met de IGZ. Wij zijn gelijkwaardige partners. Het is mooie combinatie van klein en groot. We leren veel van de IGZ, onder andere over welke vragen wel en niet werken. Omgekeerd leren zij ook van ons. De IGZ heeft bijvoorbeeld nog geen ervaring met het rapportagemodel.'

De samenwerking is leuk en inspirerend, voegt Siregar eraan toe. 'Je hoeft niet veel uit te leggen; we begrijpen elkaar. Ik ben ervan overtuigd dat wij veel meer waar voor ons geld krijgen dan wanneer we zouden samenwerken met een marktpartij. Wij bouwen kennis op binnen de publieke dienst. Andere inspecties kunnen hier weer gebruik van maken.'

Bereik

De monitor vervangt het fysieke inspecteren niet, zegt Siregar. 'Daar was het ons ook niet om begonnen. Wij wilden ons bereik vergroten. Dat is zonder grote inspanningen gelukt, ook omdat we al veel expertise in huis hadden. Sommige organisaties kregen zelfs voor het eerst direct met ons te maken. We hebben een completer en scherper beeld gekregen.'

Sommige inspecteurs waren volgens Siregar aanvankelijk wat sceptisch, vooral over de validiteit en toepasbaarheid van de resultaten. 'Die houding is snel omgeslagen in enthousiasme. Wij kunnen de gegevens van de monitor goed gebruiken voor onze risicoanalyse. Inspecteurs zien meteen welke organisaties zij moeten bezoeken omdat die slecht presteren. Ook is duidelijk bij welke onderwerpen of thema's de naleving achterblijft. Een voorbeeld is het inspectieprogramma voor de duurzame toegankelijkheid in een digitale omgeving. Wij hebben het programma opgezet op basis van aanwijzingen in de monitor dat de naleving bij dit thema onvoldoende is. We kunnen zo echt daar zijn waar het toezicht het meest nodig is.'

Spiegel

Zo'n 80 procent van de organisaties heeft de vragenlijst van de monitor ingevuld. 'Dat vind ik een erg goede score voor de eerste keer', zegt Siregar tevreden. Zij benadrukt dat organisaties iets terug hebben gekregen. 'Mensen waren aangenaam verrast door de stoplichtrapportage die ze ontvingen. Dit biedt een duidelijk beeld van de sterke en zwakke punten van je organisatie. De rapportage kun je beschouwen als een spiegel. Je ziet hoe je als organisatie ervoor staat. Ook het Monitorboek is erg nuttig. Je kunt kijken hoe de eigen organisatie presteert in vergelijking met andere organisaties.'

De Erfgoedinspectie heeft de eindverantwoordelijken in de organisaties nadrukkelijk betrokken bij de monitor. Zo is de rapportage niet alleen gestuurd naar de contactpersoon, maar ook naar de eindverantwoordelijke. De monitor is een inventieve en goedkope prikkel, aldus Siregar. 'Mensen zijn enthousiast en doen er echt iets mee. Je kunt voortijdig maatregelen nemen. De monitor werkt dus stimulerend én preventief.'

Kansen

De Erfgoedinspectie staat aan de vooravond van de tweede monitor. Dit najaar worden de vragenlijsten verstuurd. Siregar verwacht dat in het onderzoek dan ook trends te zien zullen zijn. Zij wijst tot slot op de vele mogelijkheden van de aanpak. 'Je kunt een digitale uitvraging gebruiken om meerjarige ontwikkelingen in beeld te brengen. Maar je kunt ook een quick scan houden waarmee je snel antwoord krijgt bij een urgent probleem. Kortom, er liggen allerlei nieuwe kansen.'

Meer weten?

Kijk hier op de site van de [Erfgoedinspectie](#).

Wie is Barbara Siregar?

Siregar is van huis uit antropologe. Zij heeft de nodige beleids- en managementfuncties in de publieke dienst gehad. Sinds 2008 werkt ze bij de Erfgoedinspectie, eerst als interim-manager en daarna als directeur. 'Soms komt iets op je pad', zegt Siregar. 'Ik ben gevraagd. Het werk sprak me meteen aan. De Erfgoedinspectie is volop in ontwikkeling. Ook het terrein van toezicht is sterk in beweging.' Siregar ziet haar beleidsachtergrond als een voordeel. 'Ik vind het belangrijk om te kijken naar de consequenties van beleid. Ik ben constant bezig om bruggen te slaan tussen beleid, uitvoering en toezicht.'